

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра кримінально-правових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНОЛОГІЯ

Назва освітньо-професійної програми	Правоохоронна діяльність
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	третій (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ
протокол від 11.07.2025 № 11

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-
наукового інституту права та
інноваційної освіти
протокол від 19.06.2025 № 11

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Правоохоронна діяльність»

Володимир ШАБЛИСТИЙ

Розглянуто на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін
Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти
протокол від 05.06.2025 № 21

Кримінологія. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський
державний університет внутрішніх справ. 2025 рік. 26 с.

РОЗРОБНИКИ:

1. старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ Шевченко Таїсія Віталіївна;
2. старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ Жеглінська Тетяна Олегівна;
3. викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпровського державного університету внутрішніх справ, доктор філософії в галузі права Савицька Валерія Миколаївна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. директор Науково-дослідного інституту проблем досудового розслідування, доктор юридичних наук, професор Бабікова Олена Сергіївна;
2. завідувач кафедри кримінального права і процесу юридичного факультету Ужгородського національного університету, кандидат юридичних наук, доцент Ступник Ярослав Валерійович.

**Лист оновлення та перезатвердження
Робочої програми навчальної дисципліни**
(додаток 1.1. до Робочої програми навчальної дисципліни)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Рік підготовки	3	3
Семестр	5	5
Лекції	20	6
Семінарські	10	6
Практичні	-	-
Самостійна робота	60	78
Індивідуальні завдання (курсова робота)	-	-
Підсумковий семестровий контроль	залік	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кримінологія» є: підготовка висококваліфікованого фахівця та особистості з таким рівнем знань, умінь та навиків з кримінології, який забезпечить його ефективну діяльність в правоохоронних органах у протидії злочинності на користь національних інтересів України. Формування та розвиток правових знань здобувачів вищої освіти, уміння аналізувати нормативно-правові акти та інші документи; виробляти навички самостійного аналізу кримінально-правових явищ, умінь застосовувати отримані знання при оцінці конкретної ситуації; виробляти настанови на оволодіння професійними вміннями та навичками; формування ціннісні орієнтири здобувачів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості; виховувати активну громадянську позицію; сприяти усвідомленню ролі та значення юридичної діяльності в розбудові та зміцненні української держави; формувати в майбутніх правознавців високий рівень правової свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей.

Очікувані результати навчання: за результатами вивчення навчальної дисципліни «Кримінологія»: здобувач вищої освіти знає фактори, що обумовлюють існування злочинності в суспільстві, причинно-наслідкові комплекси, які породжують злочинність в цілому, окремі її види та конкретні злочини. Знає кримінологічну характеристику особи злочинця та механізм її формування. Знає методiku проведення вибіркового кримінологічного дослідження. Знає комплекс загально соціальних заходів протидії злочинності і

набір спеціально-кримінологічних способів і заходів профілактики по її запобіганню. Вміє використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних ознак особистості, яка вчинила кримінальне правопорушення. Знає як використовувати різноманітні інформаційні джерела. Знає наукові засади кримінологічної характеристики кримінальних правопорушень та визначення на її основі заходів запобігання. Вміє вільно спілкуватись державною мовою як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію. Вміє пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту. Знає як, належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних державно-правових джерел для своєї професійної діяльності. Вміє працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань з державно-правової проблематики. Вміє демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Вміє використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, що виникають під час виявлення та розслідування злочинів, а також організувати свою діяльність на основі певного алгоритму та вираховувати коефіцієнт злочинності. Знає як застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Вміє розробляти і реалізовувати заходи запобігання злочинів.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8 – Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12 – Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

Спеціальні компетентності:

СК3 – Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.

СК10 – Здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень.

СК11 – Здатність визначати особу правопорушника, аналізувати кількісні та якісні показники злочинності.

СК20 – Здатність реалізовувати антикорупційну політику держави.

СК21 – Здатність правильно кваліфікувати адміністративні та кримінальні правопорушення, що віднесені до компетенції, як Національної поліції так і інших правоохоронних органів

Пререквізити та постреквізити дисципліни:

Пререквізити та постреквізити дисципліни: «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Адміністративне право», «Цивільне право».

Пререквізити: «Криміналістика», «Доказування у кримінальному провадженні».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати **такі результати навчання:**

ПРН3 – Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.

ПРН8 – Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.

ПРН13 – Знати і розуміти вимоги законодавства, здійснювати кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні та кримінальні правопорушення, застосовувати превентивні та примусові поліцейські заходи.

ПРН14 – Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

ПРН17 – Використовувати методи та засоби забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку, протидії злочинності, дотримуватися прав і свобод людини і громадянина, здійснювати заходи щодо попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національній безпеці держави.

ПРН22 – Оцінювати оперативну (бойову) обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати їх розвиток, застосовувати тактичні методи превентивного та силового втручання для запобігання та припинення правопорушень, усунення загроз внутрішньому безпековому середовищу, державному суверенітету та територіальній цілісності держави, у тому числі у взаємодії з іншими уповноваженими на це органами та громадою.

ПРН23 – Застосовувати заходи, спрямовані на запобігання та протидію корупції у різних сферах суспільної діяльності.

ПРН24 – Вміти правильно кваліфікувати адміністративні та кримінальні правопорушення, підслідні як Національній поліції, так й іншим правоохоронним органам.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА № 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОДИ ТА СИСТЕМА КРИМІНОЛОГІЇ. ІСТОРІЯ КРИМІНОЛОГІЇ

Поняття кримінології. Предмет кримінології. Методи кримінології. Функції кримінології. Система кримінології. Зв'язок кримінології з іншими дисциплінами. Виникнення кримінології як науки. Перші філософські уявлення про причини злочинності. Школи кримінології та їх представники. Концепції причин виникнення злочинності в зарубіжній кримінології. Дослідження видатних кримінологів. Розвиток кримінології. Нові напрямки у функціонуванні спеціалізованих науково-дослідних установ в Україні.

ТЕМА № 2. ЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЇЇ ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Злочинність як фундаментальна категорія кримінології. Показники злочинності. Кількісні показники злочинності. Якісні показники злочинності. Рівень злочинності. Коефіцієнт злочинності. Динаміка злочинності. Латентна злочинність. «Ціна» злочинності.

ТЕМА № 3. ДЕТЕРМІНАЦІЯ СУЧАСНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ. ЗАРУБІЖНІ КОНЦЕПЦІЇ ПРИЧИН ЗЛОЧИННОСТІ. ФОНОВІ ЯВИЩА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЗЛОЧИННІСТЬ

Детермінація злочинності та окремого кримінального правопорушення. Взаємозв'язок причин і умов злочинності. Економічні, соціальні, політичні, ідеологічні, правові детермінанти злочинності. Криміногенні фактори сучасної злочинності в Україні. Вплив воєнного стану та збройного конфлікту на формування нових детермінантів злочинності в Україні. Концепції причин виникнення злочинності у зарубіжній кримінології. Поняття фонових явищ в кримінології та їх вплив на детермінанти злочинності.

ТЕМА № 4. КРИМІНОЛОГІЧНЕ ВЧЕННЯ ПРО ОСОБУ, ЯКА ВЧИНИЛА КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ. ПРОБЛЕМИ ВІКТИМОЛОГІЇ. МЕХАНІЗМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ КРИМІНАЛЬНО ПРАВОВОЇ ПОВЕДІНКИ

Поняття особистості, яка вчинила кримінальне правопорушення в кримінології. Соціальне і біологічне в особистості, яка вчинила кримінальне правопорушення. Соціально-демографічна та морально-психологічна характеристика засуджених за вчинення кримінальних правопорушень. Класифікація осіб, які вчинили кримінальні правопорушення. Типологія

злочинців. Фактори, що впливають на формування особистості, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Механізм індивідуальної злочинної поведінки. Поняття віктимології, віктимності. Роль потерпілого у створенні криміногенної ситуації. Мотивація кримінально протиправної діяльності.

ТЕМА № 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. КРИМІНОЛОГІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ

Загальнонаукові методи дослідження предмета кримінології. Поняття методики кримінологічних досліджень. Методи збору кримінологічної інформації. Джерела кримінологічної інформації. Програма кримінологічного дослідження та її структура. Вибір об'єкту кримінологічного дослідження. Етапи кримінологічного дослідження. Методика і техніка збору первинної кримінологічної інформації.

Поняття кримінологічного прогнозування та його мета. Функції кримінологічного прогнозування. Основні методи кримінологічного прогнозування. Етапи кримінологічного прогнозування. Кримінологічне планування. Види планів кримінологічного прогнозування.

ТЕМА № 6. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Зміни та коливання стану та рівня злочинності в Україні за останні роки. Світовий рівень злочинності та місце України серед рівня злочинності. Сучасний стан рівня злочинності в Україні. Фактори впливу на рівень злочинності в Україні. Стан, рівень, коефіцієнти та динаміка злочинності з 2022 року в Україні. Вплив воєнного стану та збройного конфлікту на формування причин та умов злочинності.

ТЕМА № 7. ПРАВОВА ОСНОВА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Законодавчі акти з питань попередження окремим видам злочинності. Комплексні програми профілактики вчинення кримінальних правопорушень в Україні. Заходи загальносоціальної та індивідуальної профілактики. Заходи кримінальної, кримінально-процесуальної та оперативно-розшукової попередження злочинності. Законодавча основа протидії злочинності правоохоронними органами. Діяльність правоохоронних органів у попередженні кримінальних правопорушень. Система органів, що здійснюють протидію злочинності в Україні.

Координація діяльності по профілактиці кримінальних правопорушень. Суб'єкти координації. Правова основа координації діяльності по попередженню злочинів. Координація попередження кримінальних правопорушень в

правоохоронних органах. Взаємодія правоохоронних органів у запобіганні кримінальних правопорушень.

Кримінальні правопорушення міжнародного характеру. Міжнародні кримінальні правопорушення. Шкода заподіяна при вчиненні кримінальних правопорушень міжнародного характеру. Міжнародно-правові акти щодо боротьби та попередження злочинності. Міжнародна боротьба з тероризмом, розкраданням ядерного матеріалу, незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин, фальшивомонетництвом, рабством, работоргівлею, торгівлею людьми та ін.

ТЕМА № 8. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки. Детермінанти кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. Характеристика осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки. Основні напрямки попередження кримінальним правопорушенням проти основ національної безпеки. Типові сфери вчинення кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки.

ТЕМА № 9. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬНИЦЬКОЇ ЗЛОЧИННОСТІ. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ МИРУ, БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ

Поняття і види насильницьких кримінальних правопорушень. Кримінологічна характеристика умисних вбивств, умисних тяжких тілесних ушкоджень, згвалтувань, поєднане з насильством хуліганство, побої і катування, доведення до самогубства, погроза вчинити убивство, вандалізму. Співвідношення понять “насильницька злочинність” і “агресивна злочинність”.

Класифікація видів насильницької злочинності. Насильство у сімейно-побутовій сфері. Насильство дітей. Заходи загальної та спеціальної превенції насильницької злочинності. Попередження торгівлі людьми.

Актуальні проблеми протидії злочинності в умовах воєнного стану. Міжнародне співробітництво щодо протидії злочинам проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

ТЕМА № 10. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОРИСЛИВОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Поняття кримінологічної характеристики окремих видів кримінальних правопорушень та її структура. Поняття корисливої злочинності та її класифікація. Види загальнокримінальних корисливих кримінальних правопорушень. Крадіжка. Грабіж. Шахрайство. Вимагання. Поняття корисливого мотиву в кримінології. Заходи запобігання корисливій злочинності.

ТЕМА № 11. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ПОВ'ЯЗАНОЇ З НЕЗАКОННИМ ОБІГОМ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Тенденції розповсюдження наркобізнесу на території України. Зв'язок наркобізнесу з наркоманією. Форми здійснення наркобізнесу. Тіньова економіка і наркобізнес. Фактори, що впливають на розповсюдження злочинів пов'язаних з наркобізнесом. Заходи попередження наркобізнесу. Іноземний досвід боротьби з наркобізнесом.

ТЕМА № 12. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ. РЕЦИДИВНА ЗЛОЧИННІСТЬ

Статистичні показники та кримінологічні особливості злочинності неповнолітніх та молоді в Україні. Порівняльна характеристика зі злочинністю дорослих. Вплив морально-психологічних чинників на делінквентну поведінку неповнолітнього. Загальна характеристика делінквентної поведінки неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Структура злочинності неповнолітніх. Діяльність суб'єктів профілактики.

Рецидив злочинів: його структура та різновиди (різні точки зору). Поняття рецидивної злочинності. Рівень рецидивної злочинності. Детермінанти рецидивної злочинності. Проблеми ресоціалізації засуджених. Особливості діяльності суб'єктів профілактики рецидивної злочинності.

ТЕМА № 13. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОРУПЦІЙНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Вивчення корупції як соціального явища. Визначення сутності корупції. Визначення корупційного злочину. Співвідношення корупційного кримінального правопорушення та правопорушення пов'язане із корупцією. Визначення поняття посадова особа, корисливий мотив. Визначення ознак корупції у кримінологічному аспекті. Ефективне попередження корупційної злочинності потребує вивчення детермінантів такої злочинності. Вивчення засобів попередження корупційній злочинності.

Кримінологічна характеристика організованої злочинності. Характеристика осіб, що вчиняють кримінальні правопорушення у складі організованих груп та злочинних організацій. Кримінологічна характеристика осіб-лідерів злочинних організацій та організованих груп. Заходи протидії організованій злочинності в сучасних умовах. Особливості протидії організованій злочинності в умовах воєнного стану в Україні.

ТЕМА № 14. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Запобігання кримінальним правопорушенням проти встановленого порядку несення або проходження військової служби теоретично й практично здійснюється на загальносоціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному рівнях. Їх різнохарактерні заходи спрямовані на усунення або хоча б суттєве обмеження дії причин та умов військових злочинів, відповідно, на макро-, мікро- та індивідуальному рівнях в умовах воєнного стану. Причини та умови вчинення військових кримінальних правопорушень.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 1. Поняття, предмет, методи та система кримінології. Історія кримінології.	1. Поняття кримінології. 2. Предмет кримінології. 3. Методи кримінології. 4. Функції кримінології. 5. Система кримінології. 6. Зв'язок кримінології з іншими дисциплінами.	2
Тема № 2. Злочинність та її основні характеристики.	1. Поняття злочинності та її ознаки. 2. Кількісні показники злочинності. 3. Якісні показники злочинності. 4. Латентна злочинність.	2
Тема № 3. Детермінація сучасної злочинності. Зарубіжні концепції причин злочинності. Фонові явища та їх вплив на злочинність.	1. Поняття детермінації злочинності. 2. Види детермінантів злочинності. 3. Зарубіжні концепції злочинності. 4. Фонові явища та їх вплив на злочинність.	2
Тема № 4. Кримінологічне вчення про особу, яка вчинила кримінальне правопорушення. Проблеми віктимології.	1. Поняття особистості, яка вчинила кримінальне правопорушення, відмінність від суб'єкта кримінального правопорушення, підозрюваного, обвинуваченого. 2. Характеристика особистості, яка вчинила кримінальне правопорушення. 3. Механізм індивідуальної кримінально протиправної поведінки та вплив на мотивацію. 4. Поняття та значення віктимології у кримінології	2

Механізм індивідуальної кримінально правової поведінки.		
Тема № 5. Організація та методика проведення кримінологічних досліджень. Кримінологічне прогнозування та планування попередження злочинності	1. Кримінологічне дослідження: поняття та значення. 2. Методика проведення кримінологічного дослідження. 3. Кримінологічне прогнозування. 4. Кримінологічне планування.	2
Тема № 7. Правова основа попередження злочинності. Міжнародний досвід протидії злочинності.	1. Поняття попередження злочинності. 2. Правова основа попередження злочинності в Україні. 3. Міжнародний досвід попередження злочинності. 4. Участь України в міжнародній діяльності попередження злочинності.	2
Тема № 9. Кримінологічна характеристика та попередження насильницької злочинності. Кримінологічна характеристика та попередження кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного	1. Поняття кримінологічної характеристики. 2. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та злочинності проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. 3. Кримінологічна характеристика детермінантів насильницької злочинності та злочинності проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. 3. Кримінологічна характеристика особистості, які вчиняють насильницької кримінальні правопорушення та злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. 4. Протидія насильницькій злочинності та злочинності проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.	2
Тема № 10. Кримінологічна характеристика та попередження корисливої злочинності	1. Поняття корисливої злочинності. 2. Кількісні та якісні показники корисливої злочинності в Україні. 3. Детермінанти корисливої злочинності. 4. Особливості осіб, які вчиняють корисливі кримінальні правопорушення. 5. Заходи попередження корисливій злочинності. 6. Особливості протидії корисливій злочинності в умовах воєнного стану.	2
Тема № 13. Кримінологічна характеристика та попередження корупційної	1. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності та організованої злочинності в сучасних умовах. 2. Кримінологічна характеристика детермінантів корупційної злочинності та організованої злочинності.	2

злочинності. Кримінологічна характеристика та попередження організованої злочинності	2. Кримінологічна характеристика особистості, які вчиняють корупційні кримінальні правопорушення та злочини в складі організованої злочинної групи чи злочинної організації. Заходи протидії корупційної злочинності та організованої злочинності.	
Тема № 14. Кримінологічна характеристика та попередження військових кримінальних правопорушень.	1. Кримінологічна характеристика військових кримінальних правопорушень. 2. Причини та умови вчинення військових злочинів. 3. Запобігання злочинам у сфері військових злочинів.	2

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Поняття, предмет, методи та система кримінології. Історія кримінології.	2
Тема № 2. Злочинність та її основні характеристики.	2
Тема № 3. Детермінація сучасної злочинності. Зарубіжні концепції причин злочинності. Фонові явища та їх вплив на злочинність.	2
Тема № 4. Кримінологічне вчення про особу, яка вчинила кримінальне правопорушення. Проблеми віктимології. Механізм індивідуальної кримінально правової поведінки.	2
Тема № 7. Правова основа попередження злочинності. Міжнародний досвід протидії злочинності	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Поняття, предмет, методи та система кримінології. Історія кримінології.	6
Тема № 2. Злочинність та її основні характеристики.	6
Тема № 3. Детермінація сучасної злочинності. Зарубіжні концепції причин злочинності. Фонові явища та їх вплив на злочинність.	4
Тема № 4. Кримінологічне вчення про особу, яка вчинила кримінальне правопорушення. Проблеми віктимології. Механізм індивідуальної кримінально правової поведінки.	4
Тема № 5. Організація та методика проведення кримінологічних досліджень. Кримінологічне прогнозування та планування попередження злочинності	4
Тема № 6. Кримінологічна характеристика злочинності в Україні та світі	4
Тема № 7. Правова основа попередження злочинності. Міжнародний досвід протидії злочинності.	4
Тема № 8. Кримінологічна характеристика та попередження злочинності проти основ національної безпеки.	4
Тема № 9. Кримінологічна характеристика та попередження насильницької злочинності. Кримінологічна характеристика та попередження кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.	4
Тема № 10. Кримінологічна характеристика та попередження корисливої	4

злочинності.	
Тема № 11. Кримінологічна характеристика та попередження злочинності пов'язаної з незаконним обігом наркотичних засобів	4
Тема № 12. Кримінологічна характеристика та попередження злочинності неповнолітніх. Рецидивна злочинність	4
Тема № 13. Кримінологічна характеристика та попередження корупційної злочинності. Кримінологічна характеристика та попередження організованої злочинності	4
Тема № 14. Кримінологічна характеристика та попередження військових кримінальних правопорушень.	4

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми та план лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	План лекційного заняття	Кількість годин
Тема № 3. Детермінація сучасної злочинності. Зарубіжні концепції причин злочинності. Фонові явища та їх вплив на злочинність.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття детермінації злочинності. 2. Види детермінантів злочинності. 3. Зарубіжні концепції злочинності. 4. Фонові явища та їх вплив на злочинність. 	2
Тема № 4. Кримінологічне вчення про особу, яка вчинила кримінальне правопорушення. Проблеми віктимології. Механізм індивідуальної кримінально правової поведінки.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття особистості, яка вчинила кримінальне правопорушення, відмінність від суб'єкта кримінального правопорушення, підзрюваного, обвинуваченого. 2. Характеристика особистості, яка вчинила кримінальне правопорушення. 3. Механізм індивідуальної кримінально протиправної поведінки та вплив на мотивацію. 4. Поняття та значення віктимології у кримінології 	2
Тема № 9. Кримінологічна характеристика та попередження насильницької злочинності. Кримінологічна характеристика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття кримінологічної характеристики. 2. Кримінологічна характеристика насильницької злочинності та злочинності проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. 3. Кримінологічна характеристика детермінантів насильницької злочинності та злочинності проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. 4. Кримінологічна характеристика особистості, які вчиняють 	2

та попередження кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного	насильницької кримінальні правопорушення та злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. 5. Протидія насильницькій злочинності та злочинності проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.	
--	---	--

Теми семінарських занять

Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
Тема № 1. Поняття, предмет, методи та система кримінології. Історія кримінології.	2
Тема № 2. Злочинність та її основні характеристики.	2
Тема № 4. Кримінологічне вчення про особу, яка вчинила кримінальне правопорушення. Проблеми віктимології. Механізм індивідуальної кримінально правової поведінки.	2

Теми для самостійної роботи

Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
Тема № 1. Поняття, предмет, методи та система кримінології. Історія кримінології.	6
Тема № 2. Злочинність та її основні характеристики.	6
Тема № 3. Детермінація сучасної злочинності. Зарубіжні концепції причин злочинності. Фонові явища та їх вплив на злочинність.	6
Тема № 4. Кримінологічне вчення про особу, яка вчинила кримінальне правопорушення. Проблеми віктимології. Механізм індивідуальної кримінально правової поведінки.	6
Тема № 5. Організація та методика проведення кримінологічних досліджень. Кримінологічне прогнозування та планування попередження злочинності	6
Тема № 6. Кримінологічна характеристика злочинності в Україні та світі	6
Тема № 7. Правова основа попередження злочинності. Міжнародний досвід протидії злочинності.	6
Тема № 8. Кримінологічна характеристика та попередження злочинності проти основ національної безпеки.	6
Тема № 9. Кримінологічна характеристика та попередження насильницької злочинності. Кримінологічна характеристика та попередження кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.	6
Тема № 10. Кримінологічна характеристика та попередження корисливої злочинності.	6
Тема № 11. Кримінологічна характеристика та попередження злочинності пов'язаної з незаконним обігом наркотичних засобів	6
Тема № 12. Кримінологічна характеристика та попередження злочинності неповнолітніх. Рецидивна злочинність	4
Тема № 13. Кримінологічна характеристика та попередження корупційної злочинності. Кримінологічна характеристика та попередження організованої злочинності	4
Тема № 14. Кримінологічна характеристика та попередження військових кримінальних правопорушень.	4

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Поняття кримінології.
2. Методи кримінології.
3. Спеціальні кримінологічні методи.
4. Предмет кримінології.
5. Система кримінології.
6. Історія кримінології.
7. Основні школи розвитку кримінологічної науки.
8. Нормативно-правове підґрунтя протидії злочинності в Україні.
9. Віктимологічний аспект попередження злочинності.
10. Загально-соціальні заходи профілактики злочинності.
11. Індивідуальні заходи профілактики кримінальних правопорушень.
12. Поняття злочинності та її ознаки.
13. Кількісні показники злочинності.
14. Стан злочинності.
15. Рівень злочинності.
16. Динаміка злочинності.
17. Якісні показники злочинності.
18. Географія злочинності.
19. Характеристика злочинності.
20. Латентна злочинність.
21. «Ціна» злочинності.
22. Детермінанти злочинності.
23. Види детермінантів злочинності.
24. Сучасні детермінанти злочинності.
25. Фонові явища та їх вплив на злочинність.
26. Сучасні фонові явища в Україні та їх вплив на злочинність.
27. Поняття протидії злочинності.
28. Правова основа протидії злочинності.
29. Особистість злочинця та основна характеристика.
30. Соціально-демографічні ознаки особистості злочинця.
31. Кримінально-правові ознаки особистості злочинця.
32. Морально-психологічні ознаки особистості злочинця.
33. Віктимологічна характеристика.
34. Поняття віктимності та її ознаки.
35. Поняття жертви кримінального правопорушення та співвідношення з потерпілим.
36. Прогнозування злочинності.
37. Планування протидії злочинності.
38. Механізм індивідуальної злочинної поведінки.
39. Кримінологічна характеристика загально-корисливої злочинності.

40. Кримінологічна характеристика крадіжок, грабежів, розбоїв.
 41. Кримінологічна характеристика економічної злочинності.
 42. Кримінологічна характеристика корупційної злочинності.
 43. Законодавче забезпечення боротьби з корупцією в Україні.
 44. Кримінологічна характеристика насильницьких корисливих кримінальних правопорушень.
 45. Попередження економічної та корупційної злочинності.
 46. Проблеми вдосконалення антикорупційного законодавства.
 47. Кримінологічна характеристика та попередження насильницької злочинності.
 48. Кримінологічна характеристика кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я.
 49. Кримінологічна характеристика та попередження професійної злочинності.
 50. Кримінологічна характеристика та попередження організованої злочинності.
 51. Поняття і види організованих злочинних угруповань.
 52. Кримінологічна характеристика наркоманії.
 53. Кримінологічна характеристика рецидивної злочинності.
 54. Поняття та види рецидиву. Особа рецидивіста.
 55. Кримінологічна характеристика та попередження злочинності неповнолітніх.
 56. Кримінологічна характеристика військових кримінальних правопорушень в сучасних умовах.
 57. Особа неповнолітнього злочинця.
 58. Зарубіжний досвід запобігання злочинам у середовищі неповнолітніх.
 59. Основні напрямки міжнародного співробітництва правоохоронних органів у протидії злочинності.
 60. Кримінологічна характеристика необережної злочинності.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота	Залік (З)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні теоретичних основ кримінології, уявлення про кримінологічні характеристики, методи і технології запобігання окремим видам злочинності.
4	Невисокий рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння щодо методів і технологій запобігання окремим видам злочинності; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні теоретичних основ кримінології, уявлення про кримінологічні характеристики, методи і технології запобігання окремим видам злочинності.
3	Достатній рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння щодо методів і технологій запобігання окремим видам злочинності мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Недостатній рівень компетентностей. Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не несуть істотного характеру ; практичні навички та вміння щодо методів і технологій запобігання окремим видам злочинності сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Мінімальний рівень компетентностей. Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу навчальної дисципліни кримінологія, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань у сфері запобігання злочинності.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Кримінологія» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: заліки; стандартизовані тести; аналітичні звіти, реферати; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації здобувачів вищої освіти та виступи на наукових заходах; вирішення практичних завдань у т.ч. формі квесту.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Критерієм успішного проходження здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний

пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитиву оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Кримінологія» передбачено:

для денної форми навчання – залік;

для заочної форми навчання – залік.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами:

Для денної форми навчання:

- поточного контролю (40 балів) – на підставі участі здобувача вищої освіти у семінарських та практичних заняттях;

- самостійна робота (10 балів) – на підставі виконання та захисту відповідних завдань;

- підсумкового контролю (50 балів) – на підставі заліку.

Для заочної форми навчання:

- поточного контролю (20 балів) – на підставі участі слухача у семінарських та практичних заняттях;

- самостійна роботи (30 балів) – на підставі виконання та захисту відповідних завдань;

- підсумкового контролю (50 балів) – на підставі заліку.

Єдина максимальна сума балів за всі види робіт з навчальної дисципліни – 100 балів. Максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної, самостійної – 50 балів; 50 балів – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

Для навчальної дисципліни «Кримінологія» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: заліки; стандартизовані тести; аналітичні звіти, реферати; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; презентації здобувачів вищої освіти та виступи на наукових заходах; вирішення практичних завдань у т.ч. формі квесту.

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

Самостійна робота оцінюється у здобувачів вищої освіти денної форми навчання не більше 10 балів.

За самостійну здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності:

написання наукової роботи – 10 балів;

- участь та перемога в олімпіаді з дисциплін кафедри – 10 балів;

- участь в освітніх всеукраїнських та міжнародних заходах за напрямками кафедри – 10 балів;

- участь у наукових дослідженнях кафедри – 10 балів;

- написання та публікації статті у фаховому виданні – 10 балів;
- написання та публікація тез доповідей на конференції міжнародного та всеукраїнського рівня – 5 балів;
- написання та публікація тез доповідей регіонального рівня – 5 балів;
- участь в олімпіаді з дисциплін кафедри – 2 бали;
- підготовка та виступ на засіданні наукового гуртка кафедри – 3 бали;
- участь у науково-практичних заходах з напрямку діяльності кафедри (конференції, семінари, круглі столи тощо) – 3 (опублікування тез - 5 балів);
- членство в науковому гуртку кафедри – 3 бали;
- написання реферату або доповіді з дисциплін кафедри – 2 бали;
- підготовка презентацій з дисциплін кафедри – 3 бали
- самостійне опрацювання теоретичних питань – до 2 бали за одне питання.

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

Самостійна робота оцінюється у здобувачів вищої освіти заочної форми навчання не більше 30 балів.

За самостійну роботу здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності:

- участь у наукових дослідженнях кафедри – 30 балів;
- написання та публікації статті у фаховому виданні – 25 балів;
- написання та публікація тез доповідей на конференції міжнародного та всеукраїнського рівня – 20 балів;
- написання та публікація тез доповідей регіонального рівня – 15 балів;
- підготовка та виступ на засіданні наукового гуртка кафедри – 15 балів;
- участь у науково-практичних заходах з напрямку діяльності кафедри (конференції, семінари, круглі столи тощо) – 15 (опублікування тез- 25 балів);
- написання доповіді з дисциплін кафедри – 5 балів;
- підготовка презентацій з дисциплін кафедри (не більше 5) – 5 балів
- самостійне опрацювання теоретичних питань – до 5 балів за одне питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	« Відмінно » - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи

			із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			С «Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D «Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E «Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX «Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F «Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

7. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основні нормативні акти:

- акти міжнародного права:
 1. Про рабство : Міжнародна Конвенція підписана в Женеві 25.09.1926 р. з дод. 7.12.1953 р., URL : http://rada.gov.ua/laws/show/995_857 (дата звернення: 02.06.2025).

2. Проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання : Конвенція (Конвенцію ратифіковано із застереженнями Указом Президії Верховної Ради № 3484–XI від 26.01.1987 р., URL : <http://rada.gov.ua> (дата звернення: 02.06.2025).

3. Про заходи щодо протидії торгівлі людьми : Конвенція Ради Європи Ратифікація від 21.09.2010 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858 (дата звернення: 02.06.2025).

4. Проти транснаціональної організованої злочинності : Конвенція Об'єднаних націй. Ратифікація від 04.02.2004 URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789 (дата звернення: 02.06.2025).

5. Єдина Конвенція про наркотичні засоби 1961 року з поправками з доповненнями. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_177 (дата звернення: 02.06.2025).

6. Про боротьбу з фінансуванням тероризму : Міжнародна Конвенція. Ратифікація від 12.09.2002. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_518 (дата звернення: 02.06.2025).

7. Про запобігання насильства стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами : Конвенція Ради Європи від 11.05.2011. URL:<https://ips.ligazakon.net/document/view/MU11251?an=> (дата звернення: 02.06.2025).

- закони:

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.

2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.

3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР)*. 1984. додаток до № 51. ст.1122

5. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.

6. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 35.

7. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 2462-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

8. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.

9. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 № 1798-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 35. Ст. 358.

10. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22.06.2000 р. №1835-III *Відомості Верховної Ради*

України. 2000. № 40. Ст. 338.

11. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними : Закон України від 15.02.1995 р. № 62/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 10. Ст.62.

12. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : Закон України від 15.02.1995 р. № 60/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 10. Ст.60.

13. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2018. № 31. ст.241.

14. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14.10.2014 р. № 1702-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 50-51. ст.2057.

- підзаконні акти:

1. Про затвердження Інструкції із забезпечення порядку формування і використання Каталогу відомостей про напівсинтетичні та синтетичні наркотичні засоби та психотропні речовини, які вилучені на території України: Наказ МВС України від 15.11.2017 № 926.

2. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : Наказ МВС України від 07.07.2017 № 575.

3. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : Наказ МВС України від 21.08.1998 № 622.

4. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події : Наказ МВС України від 08.02.2019 № 100.

Підручники:

1. Богатирьов І. Г., Боровик А. В., Джужа О. М. та ін. Пенітенціарна кримінологія: підручник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

2. Ю.В. Нікітін, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова : Кримінологія. Підручник. 2018. 416 с.

3. Кримінологія : підручник [Текст] О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Черней, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернея ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 612 с.

4. В.І. Тимошенко, В.І. Шакур. Теоретичні основи кримінології: підручник. 2021. Юрінком Інтер. С. 240.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Аркуша Л. І. Кримінологія : навч.-метод. посібник Л. І. Аркуша, Н. О. Федчун, В. Я. Цитряк, Л. В. Чернозуб. НУ «ОЮА». Одеса : Бондаренко М. О., 2023. 68 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/24891>; DOI: 10.32837/11300.24891

2. Кримінологія: навчально-методичний посібник Г.З. Яремко, Н.І. Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 144 с.

3. Кримінологія : навчальний посібник-практикум (для здобувачів вищої освіти, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність»)) / С.А. Шалгунова, А.М. Орлеан, О.С. Скок, Т.В. Шевченко, Ю.М. Крамаренко, Г.В. Барабаш, Ю.В. Волошина, І.В. Шило За заг. ред. к.ю.н., доц. С.А. Шалгунової Дніпро :Дніпропетровськийдержавнийуніверситетвнутрішніх справ, 2020. 332 с.

4. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [Авт. кол.: Бандурка І. О., Гладкова Є. О., Литвинов О. М., Орлов Ю. В., Яценко А. М., Крицак І. В., Шевчук Т. А., Юртаєва К. В., Луценко І. Г., Сокурєнко В. В.] ; за заг. ред. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. 616 с. ISBN 978-966-610-288-4.

5. Лісовська Ю.П., Лісовський П.М., Кислий А.М., Бортник В.А. Кримінологія: історія та колаборантно-воєнні злочини в сучасній Україні. Навчальний посібник. Видавництво Ліра-КТип. 2023. с. 350.

Монографії та інші наукові видання:

1. Вітюк К.Д. Кримінологічні засади впровадження міжнародних механізмів запобігання злочинності: дис. д-ра юрид. наук за спец. 12.00.08. Ірпінь: Державний податковий університет. 2024. 434 с.

2. Висоцький П.Г. Аналіз ознак особи військовослужбовця, яка самовільно залишила військову частину або місце служби. Науковий вісник *Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2021. № 52. С. 58–61.

3. Дикий А.П. Державна політика запобігання та протидії економічній злочинності в системі гарантування економічної безпеки України: монографія. А.П. Дикий. Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2023. 428 с.

4. Зарадюк, З. В. (2025). Види та детермінанти насильницьких кримінальних правопорушень в місцях позбавлення волі: кримінологічна характеристика. *Історико-правовий часопис*. 24 (1). 80–87. <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2025-1/11>

5. Колб О.Г., Конопельський В.Я. та ін. Запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються персоналом установ виконання покарань України: навч. посібн. Одеса, ОДУВС, 2022. 192 с.

6. Колодчин Д.В. Детермінанти пенітенціарної злочинності в умовах воєнного стану в Україні. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024 р. № 1 (83). 220 с.
7. Колодчин Д.В. Злочинність в місцях несвободи, сучасний стан та динаміка. *Право і суспільство*. № 1. Т. 2. Дніпро. 2024. 532 с.
8. Колодязний М.Г., Яковлев А.С. Злочинність у сфері земельних відносин: феномен і стратегія запобігання: монографія. НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В.В. Сташиса Нац. акад. прав. наук України. Харків: Право, 2024. 256 с.
9. Кримінальна ситуація в Україні в умовах війни: основні тенденції. 2023 рік: монографія / М.Г. Вербенський, О.Г. Кулик, І.В. Наумова та ін.; за заг. ред. М.Г. Вербенського. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2024. 306 с.
10. Назимко Є.С., Андріяшевська М.С., Тіточка Т.І. Ювенальна віктимологія: теоретико-пра-вова модель: монографія. Запоріжжя: Гельветика, 2021. 208 с.
11. Рогатинська Н. Кримінологічна характеристика і попередження злочинності неповнолітніх. *Актуальні проблеми правознавства*. 2023. № 1. С. 209-214.
12. Тичина Д.М., Джужа А.О. Віктимологічний моніторинг сучасної кримінологічної ситуації. Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення: матеріали міжвузів. наук.-практ. кругл. столу (Київ, 28 трав. 2020 р.). Київ: Нац. акад. внутр. Справ. 2020. С. 52–57.
13. Ткаченко А. В. (2025). Кримінологічна характеристика корупційних правопорушень в країнах Європейського Союзу. *Економіка, управління та адміністрування*, (1(111)), 175–183. [https://doi.org/10.26642/ema-2025-1\(111\)-175-183](https://doi.org/10.26642/ema-2025-1(111)-175-183).

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України : веб-сайт. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 02.06.2025).
2. Кабінет Міністрів України : офіційний веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 02.06.2025).
3. Президент України : офіційне інтернет-представництво. URL: <https://www.president.gov.ua> (дата звернення: 02.06.2025).
4. Єдиний державний реєстр судових рішень : веб-сайт. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1> (дата звернення: 02.06.2025).
5. Міністерство юстиції України : офіційний веб-сайт. URL: <https://minjust.gov.ua> (дата звернення: 02.06.2025).
6. Урядовий кур'єр : офіційний веб-сайт газети. URL: <https://ukurier.gov.ua> (дата звернення: 02.06.2025).
7. Юридична практика : офіційний веб-сайт газети. URL: <https://pravo.ua> (дата звернення: 02.06.2025).

8. Національна парламентська бібліотека України : офіційний веб-сайт. URL: <https://www.nplu.org> (дата звернення: 02.06.2025).

9. Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва : веб-сайт. URL: <https://lukl.kyiv.ua> (дата звернення: 02.06.2025).

10. Бібліотека Верховної Ради України : офіційний веб-сайт. URL: <https://lib.rada.gov.ua> (дата звернення: 02.06.2025).

**Т.в.о. завідувача кафедри
кримінально-правових дисциплін**

Таїсія ШЕВЧЕНКО

